

EUROOPA REGIONAALARENGU FOND (ERF)

Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF) on üks ELi ühtekuuluvuspoliitika peamisi rahastamisvahendeid. See loodi 1975. aastal eesmärgiga aidata tasandada Euroopa eri piirkondade arengutaseme erinevusi ning tõsta kõige ebasoodsamate piirkondade elatustaset. Erilist tähelepanu pööratakse piirkondadele, kus valitsevad rasked ja püsivalt ebasoodsad looduslikud või demograafilised tingimused, nagu väga väikese rahvastikutihedusega põhjapoolsemad piirkonnad ning saare-, piiriülesed ja mägipiirkonnad.

ÕIGUSLIK ALUS

Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artiklid 174–178.

EESMÄRGID

ELi toimimise lepingu artiklis 176 on sätestatud, et ERF on mõeldud selleks, et olla abiks põhiliste regionaalsete ebavõrdsuste korvamisel Euroopa Liidu piires. Fondi eesmärkide saavutamiseks toetatakse:

- arengus mahajäänud piirkondade arendamist ja struktuurilist kohandamist ning
- taandarenguga tööstuspiirkondade ümberkorraldamist.

ERFi suhtes aastatel 2021–2027 kehtivad reeglid on sätestatud järgmistes õigusaktides:

- ERFi ja Ühtekuuluvusfondi määrus,
- määrus Euroopa territoriaalse koostöö eesmärki (Interreg) käsitlevate erisätete kohta.

ERFil on kaks peamist eesmärki, nimelt:

- investeerimine majanduskasvu ja töökohtade loomisse, et tugevdada tööturgu ja piirkondade majandust, ning
- Euroopa territoriaalne koostöö, et tugevdada piiriülest, riikidevahelist ja piirkondadevahelist koostööd ELis.

Esimese eesmärgi täitmiseks eraldatud vahendid on jaotatud kolme eri kategooria piirkondade vahel:

- enam arenenud piirkonnad, mille SKP elaniku kohta on üle 100% ELi keskmisest;
- üleminekupiirkonnad, mille SKP elaniku kohta on 75% kuni 100% ELi keskmisest;

— vähem arenenud piirkonnad, mille SKP elaniku kohta on alla 75% ELi keskmisest. ERFi vahendite eraldamise ja tulevase kasutamise üksikasjad määratakse kindlaks partnerluslepingutes, mis on komisjoni ja iga liikmesriigi vahelised lepingud vahendite kasutamise kohta ning mis koostatakse piirkondlike ja sotsiaalpartnerite abiga.

ERFi toetuste andmise ja rakendamise üldraamistik on sätestatud ühissätete määruses, mida kohaldatakse ka mitme muu ELi fondi puhul ning milles määratakse kindlaks erieesmärgid ja võimaliku toetuse ulatus.

TEMAATILINE KESKENDUMINE

Ajavahemikul 2021–2027 on ühtekuuluvuspoliitika valdkonnas ERFi, ESF+ ja Ühtekuuluvusfondi jaoks nähtud ette viis poliitikaeesmärki:

- arukam Euroopa – uuenduslik ja arukas majanduslik ümberkujundamine (poliitikaeesmärk nr 1);
- keskkonnahoidlikum, vähese CO₂ heitega Euroopa (poliitikaeesmärk nr 2);
- paremini ühendatud Euroopa – liikuvus ja piirkondlike IKT-ühenduste tõhustamine (poliitikaeesmärk nr 3);
- sotsiaalsem Euroopa – Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamine (poliitikaeesmärk nr 4);
- Euroopa, mis on kodanikele lähemal – linna- ja maapiirkondade ning rannikualade kestlik ja terviklik areng kohalike algatuste kaudu (poliitikaeesmärk nr 5).

Iga piirkond ja liikmesriik peab suunama vähemalt 30 % oma ERFi eraldistest poliitikaeesmärgi nr 2 saavutamiseks, st keskkonnahoidlikum, vähese CO₂ heitega majanduselt CO₂ neutraalsele majandusele üle minev ja vastupanuvõimeline Euroopa. Lisaks peab iga piirkond ja liikmesriik vastavalt oma jõukuse tasemele suunama kulutused poliitikaeesmärgi nr 1 täitmisele, st konkurentsivõimelisem ja arukam Euroopa. Rahalised vahendid tuleb jaotada järgmiselt:

- vähem arenenud piirkonnad või liikmesriigid peavad eraldama vähemalt 25% poliitikaeesmärgile nr 1;
- üleminekupiirkonnad või liikmesriigid peavad eraldama vähemalt 40% poliitikaeesmärgile nr 1;
- enam arenenud piirkonnad või liikmesriigid peavad eraldama vähemalt 85% oma eraldistest poliitikaeesmärkidele nr 1 ja 2.

ERF toetab ka kestlikku linnaarengut. Ajavahemikul 2021–2027 eraldatakse vähemalt 8% ERFi vahenditest (riigi tasandil) kestlikuks linnaarenduseks ja Euroopa linnaarengu algatuse loomiseks, mis võimaldab katsetada uuenduslikke lahendusi linnades esinevate probleemide käsitlemiseks.

Ühtekuuluvuspoliitika raames esitatakse ka loetelu meetmetest, mida ERFist ei rahastata. See hõlmab tuumaelektrijaamade dekomisjoneerimist või ehitamist, lennujaamade taristut (välja arvatud äärepoolseimates piirkondades) ja mõnda jäätmekäitlustoimingut (nt prügilad) ning tubakatööstuse toetamist.

EELARVE JA FINANTSREEGLID

Programmitöö perioodil 2021–2027 eraldas EL ühtekuuluvuspoliitikale rohkem kui 392 miljardit eurot. ERFi eraldati peaaegu 226 miljardit eurot. See hõlmas 9 miljardit eurot Euroopa territoriaalse koostöö jaoks ja 1,9 miljardit eurot erieraldisena äärepoolseimatele ja hõredalt asustatud piirkondadele.

Vähem arenenud piirkondade puhul on kaasrahastamise määr kuni 85% projekti kuludest. Üleminekupiirkondade kaasrahastamise määr on kuni 60% ja enam arenenud piirkondade oma kuni 50%.

EUROOPA PARLAMENDI ROLL

Euroopa struktuuri- ja investeerimisfonde käsitlevate uute õigusaktide koostamisel tegutseb Euroopa Parlament Euroopa Liidu Nõukoguga võrdsetel alustel. ERFi ja Ühtekuuluvusfondi määrus aastateks 2021-2027 võeti vastu seadusandliku tavamenetluse korras, mille puhul on Euroopa Parlamendil täielik õigus esitada muudatusettepanekuid. Läbirääkimistel ELi ühtekuuluvuspoliitika üle aastateks 2021-2027 suutis Euroopa Parlament tõsta projektide kaasrahastamise määra ja suurendada reeglite kohaldamise paindlikkust. Lisaks suurendati Euroopa Parlamendi ettepanekul ERFist linnadele ja integreeritud linnapoliitikale antavat toetust.

Lisateavet selle teema kohta leiate [regionaalarengukomisjoni](#) veebisaidilt.

Kelly Schwarz

10/2023

